

Pro Invenia AS
Kalfarveien 72 A
5022 BERGEN

Deres ref.: Vår ref.: Dato:
15/149669 - 16/42220/TFAE 21.03.2016

Adresse - Tiltak: Åsbråtan - Glitterudveien 50 - basestasjon med gittermast
Gnr/Bnr: 91/643
Tiltakshaver: TELIASONERA NORGE AS c/o Pro Invenia AS
Ansvarlig søker: Pro Invenia AS

RAMMETILLATELSE/DISPENSASJON

Svar på søknad om tillatelse til tiltak etter plan- og bygningslovens kap. 20 og 19

I medhold av plan- og bygningslovens kap. 19 gis dispensasjon fra turveiformål i reguleringsplan R1972-196 "Løkenlia/Løkenhavna" i forbindelse med gittermast som godkjennes i dette vedtaksbrev.

Søknad om gittermast godkjennes med plassering og utforming som vist på situasjonsplan og tegninger, jf. vedlagte liste over godkjente dokumenter.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1) Merknader angitt i vedlagte uttalelser fra Vann- og avløpsenheten og Natur og idrett skal etterkommes.

Høydeplasseringen på eksisterende terreng godkjennes slik det framgår av godkjente tegninger.

ANSVAR, KVALITETSSIKRING OG KONTROLL

Ansvarlig søker fremgår av skjema "søknad om tillatelse til tiltak". Ansvarlige foretak for øvrig fremgår av innsendte erklæringer om ansvarsrett og gjennomføringsplan.

Bygningsmyndighetene kan føre tilsyn med at tiltaket gjennomføres i samsvar med gitte tillatelser og bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven.

Postadresse:
Postboks 700
1304 SANDVIKA
E-post: post@baerum.kommune.no

Besøksadresse:
Kommunegården
Arnold
Haukelandspl. 10

Org. nr:
Bank:
Telefon: 67 50 44 63
Faks: 67 50 43 15

KLART SPRÅK?
Hjelp oss å bli bedre:
klartsprak@baerum.kommune.no

Ved arbeider som berører utvendige eller innvendige sanitærinstallasjoner skal normalreglementet for sanitærforskrifter følges. Alle utvendige sanitæranlegg skal befares og GPS-innmåles av Vann- og avløpsenheten før gjenfylling av grøft.

IGANGSETTING AV TILTAKET

Før tiltaket settes i gang må det være søkt om og gitt igangsettingstillatelse. Igangsettingsøknaden skal normalt inneholde erklæringer om ansvarsrett, gjennomføringsplan og redegjørelse/ dokumentasjon på oppfyllelse av vilkår satt i rammetillatelsen og evt. rekkefølgebestemmelser i plan.

Dokumentasjon på avfallshåndtering vedlegges ikke søknaden, men oppbevares hos ansvarlig søker og skal være tilgjengelig ved tilsyn.

BESKRIVELSE OG VURDERING

Søknaden

Pro Invenia AS søker på vegne av Telia Sonera Norge AS om oppføring av en 20 m høy gittermast med antenner og radiolinje og tilhørende radioskap m.m., på kommunens eiendom 91/643 innenfor areal regulert til turvei slik det framgår av vedlagt situasjonsplan og tegning. Masten søkes plassert inntil eksisterende ballplass. Gittermasten skal erstatte eksisterende lysstolpe, og det vil bli montert lyskastere i masten som vil lyse opp ballplassen på den ene siden, og fungere som lyskilde for gangveien på den andre siden. Hensikten med tiltaket er å betjene området med dekning for mobile kommunikasjonstjenester.

Det søkes dispensasjon fra turveiformål i gjeldende reguleringsplan. Søker påpeker at kvaliteten på det mobile bredbåndet og taledekningen er svært begrenset inne i bygningene i området. For å utbedre dette må mobilutstyret ha en egnet plassering i selve området det skal betjene. Det har vært jobbet lenge med å finne en plassering for teleteknisk utstyr som kan gi dekning i området, og Telia Sonera vurderer omsøkt plassering som den beste av de realiserbare alternativer pr dags dato. Telia Sonera er gjennom sin konsesjon forpliktet til å sørge for tilgang til mobile kommunikasjonstjenester der mennesker bor og oppholder seg. Dette er også en uttalt politisk målsetting. For å oppfylle dette, er det nødvendig å etablere nye basestasjoner og i enkelte tilfeller må disse plasseres forholdsvis nærme boligstrøk. Stabil dekning for mobile kommunikasjonstjenester kan også være viktig i eventuelle nødsituasjoner. Når det gjelder hensynet til eksisterende friområde viser søker til at tiltaket ikke tilsidesetter formål i arealplan i vesentlig grad da det kun opptar et lite og inneklemt areal mellom eksisterende gjerde inn mot ballplass og gangvei.

Det er også søkt dispensasjon fra veilovens § 29 for nærhet til gangvei. Bygningssjefen bemerker at gang- og turveisystemet i dette grøntområdet i sin helhet er regulert til "turvei". Om en turvei overtas av kommunen for drift og vedlikehold endres ikke den reguleringsmessige statusen til turveien. Tiltaket får plassering ca. 65 m fra nærmeste offentlige regulerte gangvei, og utløser ikke krav om dispensasjon fra byggegrense mot vei.

Dette vedtaksbrev omfatter gittermast. Øvrige beskrevne tiltak som antenner, radiolinje, radioskap med fundament og lyskilder vurderes ikke å utløse søknadsplikt etter plan- og bygningsloven.

Plangrunnlag

Eiendommen omfattes av reguleringsplan R1972-196 "Løkenlia/Løkenhavna" (trådt i kraft 6.5.1976). Hele friområdet inkludert turveinett, ballplass og akebakke er regulert til *turvei*.

For øvrig gjelder kommuneplanens arealdel (trådt i kraft 17.6.2015), hvor området vist som *nåværende grønnstruktur*.

Naturmangfold

I kommunens kartbase er det ikke funnet registreringer av utvalgte naturtyper, prioriterte arter, rødlistearter eller "annen natur" på tomte hvor tiltaket søkes utført. På bakgrunn av dette vurderes kravet i naturmangfoldlovens (nml) § 8 for oppfylt, da saken skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Ytterligere vurdering etter nml §§ 9-12 er ikke nødvendig i dette tilfellet.

Uttalelser

Vei og trafikk:

Vei og trafikk har ingen vesentlige bemerkninger til søknaden, men minner om at graving i offentlig vei krever gravetillatelse fra Vei og Trafikk.

Vann og avløp:

Overflatevann/takvann og vann fra plasser med tette flate må ivaretas på egen grunn, og på en slik måte at bygningskonstruksjoner ikke skades, eller vannet skaper ulemper for området/naboer. Tiltak må ikke komme i konflikt med, eller vanskeliggjøre atkomst til private ledninger for drift og vedlikehold.

Natur og idrett (utdrag):

Installasjonene søkes oppført innenfor areal regulert til turvei. Av hensyn til turveien må installasjonene ha en så diskret utforming som mulig. Dette gjelder både mast og kabinetter. Området rundt mast og kabinetter må holdes ryddig og ordentlig. Eventuell tagging og søppel må fjernes av eier av basestasjonen. Trefelling tillates ikke. Tilføring av urene masser (dvs. med plantemateriale fra fremmede arter) tillates ikke. I anleggsfasen må det vises hensyn til gående og syklende langs turveien. Alternativ turveirute må merkes, dersom anleggsarbeider berører turveien. Området istandsettes etter at anleggsfasen er over. Drift og vedlikehold av basestasjonen må ikke være til hinder for passerende på turveien eller for brukere av grusbane.

Nabovarsling/merknader

Det foreligger merknader til søknaden fra en rekke naboer, både enkeltpersoner og ulike grupperinger. Den største grupperingen består av 262 personer, jf. "Kollektive merknader fra husstander i Løkenlia, Løkenhavna og Hammerbakken". Andre grupperinger er Kolsås vel, Løkenhavna huseierforening II, og Boligsameiet Løkenhavna II. Det vises for øvrig til kopilisten sist i brevet.

Naboer bemerker at masten vil bli ruvende og skjemmende for området, vil ha negativ innvirkning på Hammerbakken skoles uteområde og friluftsområdet med fotballbane, akebakke m.m.. Det bemerkes at de fleste husstandene i området har wi-fi og trådløst internett, og ikke vil ha et reelt behov for optimal 4G dekning innendørs. Videre uttrykkes bekymring for stråling fra den nye mobilsenderen. Mange naboer mener slike tiltak ikke bør plasseres i et boligområde, nær en skole og friluftsområde med lekeplass etc.

Bygningssjefens vurdering

Dispensasjonsvurdering

Tiltaket er i strid med turveiformål i gjeldende reguleringsplan og kan ikke godkjennes med mindre det gis dispensasjon etter pbl § 19-2. Pbl § 19-2 stiller to vilkår som begge må være oppfylt: Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulemperne etter en samlet vurdering. Ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon fra planer skal, ifølge fylkesmannens dispensasjonsveileder, statlige og regionale rammer og mål tillegges særlig vekt. Bygningssjefen viser til følgende utdrag av brev av 27.9.2010 fra fornyings-, kommunal- og samferdselsministeren til kommuner og fylkeskommuner om tilrettelegging for bredbånd, mobil og annen elektronisk kommunikasjon: *Tilgang til bredbånd og elektronisk kommunikasjon med høy kapasitet er et av regjeringens sentrale mål i regjeringserklæringen. Godt utbygd elektronisk kommunikasjon er et viktig virkemiddel for økt innovasjon og verdiskapning i næringslivet og er avgjørende for innbyggernes muligheter for samfunnsdeltakelse og tilgang til tjenester på nett i alle deler av landet. Regjeringen har fastsatt ambisiøse mål for utbredelse av elektronisk kommunikasjon i hele landet. Av regjeringsplattformen (Soria Moria II) framgår blant annet følgende:*

Regjeringen vil:

- *fortsatt bidra til å øke mobildekningen*
- *fortsette arbeidet for å tilrettelegge for bredbånd med tilstrekkelig kapasitet til å møte fremtidige behov innen skole, helse, næringsliv og husholdninger i hele landet*

Kommunene og fylkeskommunene har et viktig samfunnsansvar for å legge til rette for framføring av elektronisk kommunikasjon over hele landet, både som planmyndighet, som utviklingsaktør og som grunneier. Kommunene og fylkeskommunene råder over viktige framføringsveier for elektronisk kommunikasjon, slik som bygninger, stolperekker, veier og arealer.

Søker påpeker at omsøkt gittermast kun vil oppta et lite og inneklemt areal mellom eksisterende gjerde langs ballplass og gangvei. Gittermasten vil således ikke hindre bruken av ballplassen, turveien eller friområdet for øvrig. Bygningssjefen kan ikke se at hensynene bak reguleringsformålet "turvei" blir vesentlig tilsidesatt dersom det gis dispensasjon til omsøkte tiltak.

Fordelsvilkåret refererer i utgangspunktet ikke til fordeler for tiltakshaver, men for tomten og området. Det er i hovedsak de samfunnsmessige hensyn (allmenne interessene) av planfaglig og arealdisponeringsmessig karakter som tillegges vekt, og som må avveies når det snakkes om fordeler og ulemper. Det er en fordel for området at en konsekvens av tiltaket vil være bedre kvalitet på det mobile bredbåndet og taledekningen inne i bygningene i området, som i dag er svært begrenset. Tiltaket er i tråd med den statlige målsettingen om tilrettelegging for bredbånd, mobil og annen elektronisk kommunikasjon.

Omsøkt gittermast vil imidlertid bli relativt ruvende med 20 m høyde og inntil 1,5 x 1,5 m i tverrsnitt. Plasseringen øverst i en bratt skråning bidrar til at den blir særlig eksponert for omgivelsene, og for fjernvirkning. Dette kan sies å være en ulempe for tomten og området, visuelt sett. Selv om masten ikke vil hindre bruken av turvei-/ friområdet kan den sies å bli visuelt skjemmende både i forhold til nær- og fjernvirkning. I nevnte brev fra departementene til kommuner og fylkeskommuner oppfordres kommuner og fylkeskommuner til å gi tilbydere av mobilkommunikasjonsnett tilgang til offentlige bygninger og eiendommer for plassering av sendeutstyr. Departementene viser til at slik tilgang har stor betydning for at man skal kunne nå nasjonale mål knyttet til utbredelse og konkurranse innen mobiltelefoni og mobilt bredbånd. En kostnadseffektiv utbygging av mobilnettet er dessuten avhengig av at utbygger får tilgang til å plassere sendeutstyr på punkter som gir god

radiodekning. Alternativet til plassering i tilknytning til sentrale offentlige bygninger er i mange tilfeller plassering på private bygninger eller at det settes opp flere master for å oppnå tilstrekkelig dekning.

Søker har redegjort for alternative plasseringer av tiltaket. Tiltakshaver har forsøkt å inngå grunneieravtale for plassering av basestasjonen ved Belset skole, Gommerud og Glitterud, uten hell. Hammerbakken skole ligger for lavt i terrenget, og er derfor uegnet som antennebærer for denne basestasjonen. Søker opplyser at opprinnelig nabovarslet plassering på østsiden av ballplassen måtte frafalles som følge av nabomerknader for å unngå konflikt med akebakke og aktivitet på ballplassen. Ut over disse plasseringene har radioplanlegger sett på mange andre plasseringer og løsninger med plassering av antenner på tak av bygninger, men alle disse er forkastet da de ikke løser dekningsproblemene. Bygningssjefen har bedt søker ytterligere utrede alternative plasseringer som kan redusere mastens fjernvirkning, eksempelvis en plassering langs skogkanten, i skråning mot øst, som isolert sett ville være mer skånsom i forhold til omgivelsene. Slik plassering har vist seg å medføre behov for ca. 10 m høyere mast, noe som også ville være uheldig for fjernvirkningen. Søker har likevel vært i dialog med kommunen som grunneier vedr. en slik plassering, som vurderes å medføre uheldig nedbygging av grønnstrukturen i området, da det innebærer et betydelig inngrep i vegetasjonen. Bygningssjefen vurderer at søker/tiltakshaver har en god begrunnelse for omsøkt plassering.

Bygningssjefen viser til at tiltaket er i tråd med statlige retningslinjer og mål, som i dette tilfellet må tillegges større vekt enn de visuelle ulempene, og konkluderer med at fordelene ved å dispensere fra regulert turveiformål til omsøkt gittermast er klart større enn ulempene etter en samlet vurdering.

Nabomerknader

Bygningssjefen har forståelse for at naboer reagerer på at en såpass ruvende gittermast søkes plassert i deres nærområde. Det er utfordrende å finne passende plasseringer til slike tiltak, både ut fra tekniske hensyn og av hensyn til naboskapet. Søker har redegjort for alternative plasseringer av masten, men omsøkt plassering synes å være den beste ut fra flere hensyn. Tiltaket vil føre til bedre kvalitet på det mobile bredbåndet og taledekningen inne i bygningene i området, som i dag er svært begrenset. Bygningssjefen kan ut fra en helhetsvurdering ikke se at tiltaket vil medføre betydelige ulemper for naboer. Bygningssjefen tar med dette ikke stilling til klagerettsspørsmålet for hver enkeltperson eller gruppering.

Forhold som gjelder stråling forvaltes av Statens strålevern, som har utgitt en orientering om stråling fra elektronisk kommunikasjon som er tilgjengelig på deres nettsider:

<http://www.nrpa.no/filer/a95c8ede11.pdf> . Utdrag: *Målinger i område rundt basestasjonar viser at verdiane av stråling ligg langt under grenseverdiane. Først når ein er nærmare enn 10 meter, i same høgde og rett framføre ei samling antenner, kan ein bli utsett for verdier som er høgare enn grenseverdiane.* Ut fra at senderen vil bli plassert i toppen av en 20 m høy mast vil stråling ikke bli en problemstilling i dette tilfellet. Dette kun til orientering, da stråling faller utenfor byggesaksbehandlingen. Bygningssjefene tar kun stilling til selve gittermasten.

Kopi av dette vedtaksbrev sendes naboer som har hatt merknader til søknaden. Det foreligger svært mange nabomerknader i saken, fra grupperinger og enkeltpersoner. Den største grupperingen består av 262 personer. Av praktiske grunner har kommunen ikke mulighet til å sende vedtakskopi til hver enkeltperson. For grupperinger bestående av personer i samme husstand adresseres kopi til personen nevnt først i avsenderadressen, og for større grupperinger sendes kopi til avsender eller oppgitt kontaktperson. Vedtaket sendes via Altinn, da tjenestested Byggesak har elektronisk postutsendelse. Sakens dokumenter er også tilgjengelige på Bærum kommunes internettsider; www.baerum.kommune.no; Postlister og innsyn; Plan/byggesak. Søk på arkivsakID 15/149669.

Visuelle kvaliteter

Ethvert byggetiltak skal prosjekteres og utføres slik at det etter kommunens skjønn innehar gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering, jf. pbl § 29-2.

Omsøkt gittermast vil gi fjernvirkning. Tiltaket vil imidlertid føre til bedre kvalitet på det mobile bredbåndet og taledekningen i området og betraktes således som samfunnsviktig. Slike tiltak er etter hvert blitt en del av et moderne samfunn, og følgelig en del av landskapet. Det er utfordrende å innpasse slike tiltak på en god måte i forhold til omgivelsene, hvor utformingen i stor grad er gitt ut fra funksjonsbehovet. En annen plassering ville ikke nødvendigvis ha gitt mindre fjernvirkning eller bedre terrengtilpasning. Bygningssjefen har ut fra en helhetsvurdering kommet til at tiltaket ikke er i strid med kravene til utforming og visuelle kvaliteter angitt i pbl § 29-2.

Konklusjon

Søknad om tiltak godkjennes, da det etter at dispensasjon er gitt ikke er funnet forhold i strid med plan- og bygningsloven med underliggende regelverk.

SAKSBEHANDLINGSTID

Det vises til tidsfrister i pbl § 21-7 og SAK10 § 7-2. Ved beregningen er den tiden søker hadde ansvar for eventuell komplettering av søknaden fratrukket.

Mottatt	Mangelfull	Fullstendig	Vedtak	Saksbehandlingstid [uker]
9.12.2015	28.12.2015	4.2.2016	21.3.2016	9,3

GEBYR OG AVGIFTER

Behandlingsgebyr

Giroblankett for behandlingsgebyr **kr 16.800,-** ettersendes tiltakshaver. Betalingsfristen framgår av blanketten. Gebyret er beregnet etter gjeldende regulativ for byggesaker i Bærum kommune:

Beskrivelse	§	Antall M	Sum
		M =	2800
Gittermast	19	3	8400
Dispensasjon	25	3	8400
Sum			16800

Tiltaket betraktes ikke som "mindre", og det tas derfor fullt dispensasjonsgebyr etter § 25, 3M.

Det gjøres oppmerksom på at ved oppdelt igangsettingssøknad faktureres et tilleggsgebyr på 2M for den andre igangsettingstillatelsen og for hver igangsettingstillatelse etter denne.

Det gjøres oppmerksom på at byggetiltak også kan medføre andre gebyrer, herunder tilknytningsgebyr for vann og avløp, jf. vedlagte skriv "nyttige opplysninger".

KLAGERETT

Partene har rett til å påklage avgjørelsen, jf. vedlagte "Orientering om klagerett". Om klage på vedtaket innkommer og blir tatt til følge, kan dette føre til omgjøring av vedtaket. Eventuelle tiltak utført i mellomtiden må rettes tilsvarende. Ulemper og tap i den forbindelse er Bærum kommune uvedkommende.

Hanne Høybach
bygningssjef

Tine Færøyvik
saksbehandler

Dokumentet er godkjent elektronisk

Vedlegg:

Liste over godkjente dokumenter og relevante uttalelser
Generelle opplysninger

Kopi til:

Boligsameiet Løkenhavna II v/Thomas Lie	(kun oppgitt e-post adresse)	1352	KOLSÅS
Brita Langeid	Blekkoppgrenda 8	1352	KOLSÅS
Christian Egede-Nissen	Blekkoppgrenda 6	1352	KOLSÅS
Daniel Melsom	Blekkoppgrenda 10	1352	KOLSÅS
Ellen Fjeldstad og Hans Petter Leinaas	Piggsoppgrenda 9	1352	KOLSÅS
Endre Igesund og Monica Årdal	Kremlegrenda 81	1352	KOLSÅS
Husstander i området Løkenlia, Løkenhavna	Blekkoppgrenda 38	1352	KOLSÅS
Joachim Eikeseth	Steinsoppgrenda 34	1352	KOLSÅS
Kolsås vel v/Janne Margrethe Johannessen	Riskegrenda 41	1352	KOLSÅS
Kristine Bull Engelstad og Anders Thoresen	Løkenlia 16	1352	KOLSÅS
Lars Ola Jansson	Piggsoppgrenda 17	1352	KOLSÅS
Løkenhavna Huseierforening II v/ Annette Brinchmann	Kinoveien 3 A	1337	SANDVIKA
Marius Andersson	Blekkoppgrenda 12	1352	KOLSÅS
Ola Jansson	Piggsoppgrenda 17	1352	KOLSÅS
Piggsoppgrenda interesselag v/Helene Eidsvig	Piggsoppgrenda 2	1352	KOLSÅS
Staale Thorkildsen m.fl.	Steinsoppgrenda 32	1352	KOLSÅS

ArkivsakID: 15/149669

LISTE OVER GODKJENTE DOKUMENTER OG RELEVANTE UTTALELSER

Dokumenter i byggesaker er tilgjengelig på Bærum kommunes internettsider;
www.baerum.kommune.no; postlister og innsyn; plan/byggesak. Søk på arkivsakID.

Tittel	Saksdokid
Rammesøknad	2994339
Situasjonsplan	2994349
Plan og fasade	3010848
Uttalelse fra Natur og idrett - Glitterudveien 50 - basestasjon med gittermast	3009850
Uttalelse Vann og avløp - Glitterudveien 50 - basestasjon med gittermast	3006856
Uttalelse Vei og Trafikk - Glitterudveien 50 - basestasjon med gittermast	3015528

GENERELLE OPPLYSNINGER

Vedtaksmyndighet er delegert fra Bærum kommunestyre til rådmannen i vedtak av 17.6.2009.

Rammetillatelsen avklarer tiltakets rammer og viser hvilke vilkår som skal legges til grunn for den videre prosjekteringen.

All kontakt mellom kommunen og tiltakshaver skal skje gjennom ansvarlig søker.

Det er en betingelse at de forhold ved tiltaket som ikke framgår av søknaden følger bygningslovgivningen i den utstrekning dispensasjon ikke er uttrykkelig søkt om og gitt.

Tillatelsens varighet og gyldighet forøvrig

Arbeidet må være satt i gang innen 3 år regnet fra rammetillatelsen ellers bortfaller den. Det samme gjelder hvis arbeidet innstilles i lengre tid enn 2 år.

Tillatelsen med sine vilkår og eventuelle dispensasjoner danner et samlet hele, og forutsetter at tiltaket gjennomføres i sin helhet slik det er godkjent. F.eks. vil gitte dispensasjoner i utgangspunktet falle bort ved endrede planer. Godkjent dokumentasjon skal følges. Annen dokumentasjon tjener som underlag for avgjørelsen. Dersom det er gitt avkjøringstillatelse gjelder denne for det konkrete tiltak og den angitte bruk.

Øvrige instanser og myndigheter

Tillatelsen gjelder kun i forhold til plan- og bygningslovgivningen med mindre annet framgår av vedtaket. Annet lovverk følges opp av andre myndigheter.

ORIENTERING OM KLAGERETT

Klagerett

Kommunens vedtak etter plan- og bygningsloven kan påklages til fylkesmannen av part eller andre med rettslig klageinteresse, jf. plan- og bygningsloven § 1-9 og forvaltningsloven kap VI.

Det kan i byggesaken ikke klages på forhold som er avgjort i bindende reguleringsplan eller ved dispensasjon, og hvor klagefristen for disse vedtakene er utløpt. Dersom det finnes hensiktsmessig, kan klagen realitetsbehandles i stedet for å avvises.

Klagefristen er **tre uker** fra det tidspunkt underretning om vedtaket kom frem til vedkommende part, dvs. ble lagt i Deres postkasse, postboks eller ble overlevert på annen måte. Om De på dette tidspunkt var bortreist eller av andre grunner forhindret fra å gjøre Dem kjent med meldingen/vedtaket, endres ikke utgangspunktet for fristberegningen, men unntaksvis kan det gi grunnlag for oppreisning for oversittelse av klagefristen, jf. fvl § 31.

Klagen fremsettes skriftlig. Muntlig klage kan fremsettes ved at erklæringen settes opp skriftlig av vedkommende forvaltningsorgan. Såkalt foreløpig klage (klage uten begrunnelse) må avsendes innen klagefristen, og en begrunnelse/begrunnet klage må ettersendes uten ugrunnet opphold/før klagen tas til behandling.

Postlegging av klagebrevet innen fristens utløp regnes som tilstrekkelig for at klagen anses fremsatt i tide.

Klagen stiles til klageorganet (Fylkesmannen i Oslo og Akershus) og fremsendes gjennom Bærum kommune, Plan- og bygningstjenesten, 1304 Sandvika.

Klagen skal være undertegnet av klageren eller hans fullmektig, angi det vedtak som det klages over og den/de endringer som ønskes. Det vil være en fordel om betegnelsen "klage" og arkivsakID fremkommer konkret i brevet. De grunner som klagen støtter seg til bør nevnes og eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av klagen.

I særlige tilfelle kan klagefristen forlenges, og beslutning om dette skal være gjort før klagefristen på 3 uker er utløpt.

Klager som er for sent fremsatt og hvor det heller ikke kan gis oppreisning for oversittelse av klagefristen (jf. fvl. § 31), vil bli avvist slik at klagen ikke tas under behandling, jf. forvaltningsloven § 33 og § 2.

Igangsettingstillatelser

Igangsettingstillatelse kan ikke påklages. Unntaket er hvis igangsettingstillatelsen inneholder endring av vilkår i rammetillatelsen eller endring av ansvarsretter.

Utsatt iverksettelse av vedtaket

Selv om klagerett foreligger kan vedtaket gjennomføres straks. Dersom gjennomføring av vedtaket vil kunne medføre ugjenopprettelig skade på omgivelsene, kan det begjæres at iverksettingen av vedtaket utsettes inntil klagefristen er ute eller klagen er endelig avgjort, jf. forvaltningsloven § 42. Kommunens beslutning om å gi eller avslå en slik begjæring om utsatt iverksettelse er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

I daglig språkbruk benyttes ofte også betegnelsen "oppsettende virkning". Dette betyr nøyaktig det samme.

Retten til å se sakens dokumenter og til å få veiledning

Med visse begrensninger har De rett til å se dokumentene i saken. De kan gjøre dem kjent med sakens dokumenter på Bærum kommunes nettsider, www.baerum.kommune.no; innsyn/postlister (søk på arkivsakID eller gnr/bnr som står i vedtaket). Vær oppmerksom på at klagesak får nytt saksnr. i forhold til byggesaken). Dokumentene kan også ses ved henvendelse til Plan- og bygningstjenesten og her vil De også kunne få veiledning om saksbehandlingsregler og andre regler av konkret betydning for Deres rettigheter og plikter innen bygningsmyndighetenes saksområde.

Sakskostnader

Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det (jf. forvaltningsloven § 36 første ledd). Bestemmelsen har frist for fremsettelse av kravet og angir adressat for kravet m.v.

Klage over vedtak etter vegloven.

Kommunens vedtak etter vegloven (byggegrense, avkjørsel) behandles av Planutvalget med endelig virkning, og går ikke til fylkesmannen.

NYTTIGE OPPLYSNINGER FOR DEN SOM SKAL BYGGE

Sist oppdatert januar 2016

Behandlende etat

Byggesøknader behandles av tjenestested Byggesak.

Graving/fylling

Før graving eller fylling påbegynnes må disse etatene varsles for påvisning av kabler og ledninger: Hafslund Nett, Canal Digital, Telenor og Bærum kommune v/ Vann og avløp.

Tiltakshaver er ansvarlig for skader på slike ledninger og kabler og må sørge for nødvendig beskyttelse. Graving i offentlig veiområde må ikke påbegynnes før Bærum kommune v/ Vei og trafikk har gitt tillatelse. Husk at arbeid som medfører graving i offentlig vei krever tiltaksklasse 2 for de aktuelle ansvarsområdene.

Vann og avløp, tilknytningsgebyrer

Rør og sanitæranlegget må ikke påbegynnes før søknad om sanitærabonnement er sendt inn til Vann og avløp og er godkjent. Ansvarlig søker må i samråd med tiltakshaver anmelde den gunstigste fremføring av ledningene.

Det skal betales tilknytningsgebyr for nybygg uansett størrelse og tilbygg/påbygg over 100 m², uavhengig av om tiltaket omfatter sanitærinstallasjoner eller ikke. Tilknytningsgebyret beregnes per m² og forfaller til betaling senest ved igangsetting av byggearbeidet. Årsgebyrene endres ved tilbygg/påbygg også for arealøkinger under 100m² fra det tidspunkt arealet tas i bruk. Skulle arbeidet ikke bli utført i løpet av ett år må De melde fra til tjenestested Vann og avløp dersom økt gebyr skal unngås. Bærum kommunes forskrifter for vann- og avløpsgebyrer og prisliste kan fås ved henvendelse til tjenestested Vann og avløp. Forskriftene ligger også på www.lovdatab.no.

Renovasjon

Det må avsettes plass for ett søppelstativ pr. husstand, eventuelt større enhet hvis det er flere leiligheter. Avstand til kjørbare vei skal ikke overstige 10 m.

Strømløp

For strømløp må Hafslund Nett AS kontaktes, se www.hafslund.no.

Fjernvarme

Oslofjord Varme AS har konsesjon for fjernvarme i Sandvika-området, Lysaker og Fornebu. Bygninger innenfor disse områdene gis generelt pålegg om fjernvarmetilknytning.

Kabel-TV

Tilknytning skjer ved henvendelse til Canal Digital. En gjør oppmerksom på at det er satt krav til autorisasjon for arbeider knyttet til kabel-tv nett.

Andre særannmeldelser

Anlegg og konstruksjoner som anlegges etter bestemmelser i brann- og eksplosjonsvernloven skal anmeldes til brannvesenet eller Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Peis/ildsted som del av nytt bygg skal være godkjent av Bærum kommune, Byggesak før arbeidene begynner. Ny peis eller nytt ildsted i eksisterende bygg er i utgangspunktet fritatt for søknad eller melding. Pipe er ikke unntatt.

Husbrannslange

Brannvesenet Asker og Bærum anbefaler alle husstander å ha husbrannslange.

Nyttige adresser:

Bærum Kommune Byggesak (Kommunegården, 3. etg.)

Postboks 700, 1304 Sandvika

post@baerum.kommune.no

Tlf.: 67504463

Internett: www.baerum.kommune.no/byggesak

Bærum kommune Vann og avløp, (Kommunegården, 2. etg.)

Postboks 700, 1304 Sandvika

Tlf.: 67504050

E-post: vams@baerum.kommune.no

Vakttelefon for akutte hendelser på vann- og avløpsnett (24t): 67506060 / 95106060

Internett: www.baerum.kommune.no/va

Bærum kommune Vei og trafikk (Kommunegården, 2. etg.)

Postboks 700, 1304 Sandvika

Tlf.: 67504050

E-post: veioftrafikk@baerum.kommune.no

Internett: www.baerum.kommune.no/tjenester/vei-trafikk-og-parkering/

Asker og Bærum Brannvesen

Gml. Ringeriksvei 42, 1357 Bekkestua

Tlf.: 66764200

Internett: www.abbv.no

Statens vegvesen, Region øst

Postboks 1010 Skurva, 2605 Lillehammer

Tlf.: 81522000

Internett: www.vegvesen.no

Besøksadresse: Statens vegvesen Distrikt Stor-Oslo, Østensjøveien 34, Oslo

Hafslund Nett AS

0247 OSLO

Tlf.: 02100/81570020

Internett: www.hafslundnett.no

Gravemelding og påvisningstjeneste

Bærum kommune VA, Hafslund Nett AS, Canal Digital Kabel TV AS, Telenor og Fortum Fjernvarme

Geomatikk AS, Postboks 103 Økern, 0509 Oslo

Tlf.: 09146

Internett: www.geomatikk.no www.gravemelding.no

Arbeid nær luftledning og melding om kabelskade (feilmelding): 81530400

Oslofjord varme

Brynsveien 2, 1338 Sandvika

Tlf.: 67804960/92697091(vakt)

E-post: firmapost@oslofjordvarme.no

Internett: www.oslofjordvarme.no

Telenor kabelnett
E-post:kabelnett@telenor.com
Internett: www.telenor.no/kabelnett

Canal Digital Kabel TV AS
Postboks 167 Sentrum, 3701 Skien
Tlf.: 06090
Internett: www.canaldigital.no